

IMPACTE ECONÒMIC DEL SISTEMA D'EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS I PROPOSTES DE MILLORA

AQR-LAB (Laboratori de Transferència de Coneixement en Economia Aplicada),
UNIVERSITAT DE BARCELONA (UB)

CAMBRA DE COMERÇ DE BARCELONA



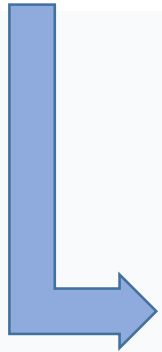
UNIVERSITAT DE
BARCELONA



Cambra de Comerç de Barcelona

0. OBJECTIU DE L'ESTUDI

- Analitzar l'impacte econòmic a Catalunya derivat de l'endarreriment en el sistema d'execució de Sentències Judicials i proposar possibles vies de millora de l'eficiència del sistema.



1. Revisió de la literatura sobre l'impacte de l'eficiència en el funcionament del sistema judicial sobre l'activitat econòmica.
2. Revisió d'indicadors sobre execució de sentències judicials a Catalunya.
3. Quantificació de l'impacte econòmic a Catalunya associat a l'endarreriment en el sistema d'execució de sentències judicials.
4. Propostes de vies de millora de l'eficiència del sistema d'execucions.

1. EFECTES DE L'EFICIÈNCIA DEL SISTEMA JUDICIAL SOBRE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

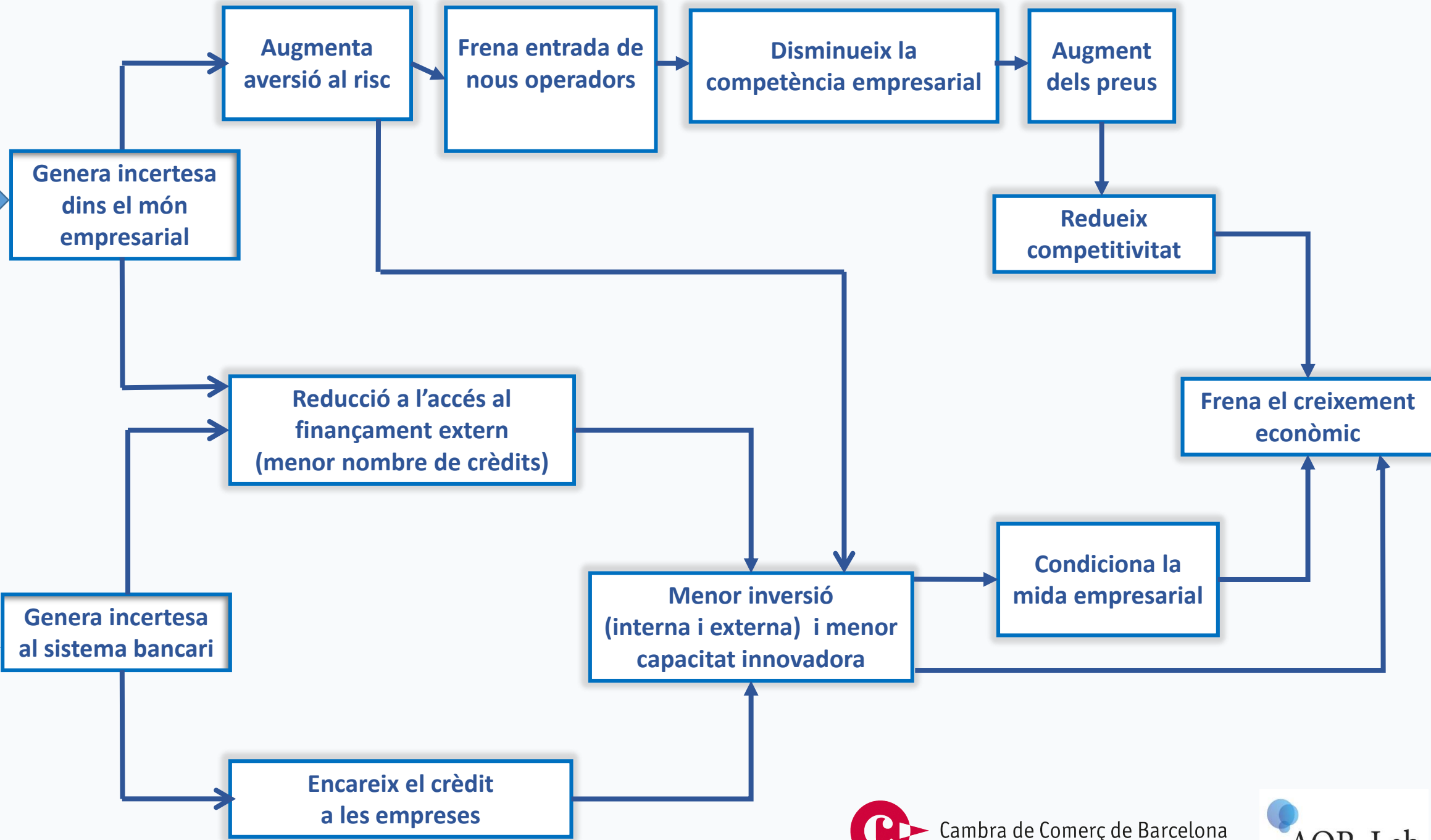
El funcionament del sistema jurídic i el compliment de la llei tenen un efecte important sobre el creixement i el desenvolupament econòmic, que se suma als factors tradicionals (inversió en educació o en infraestructures),

La **literatura existent** que analitza l'eficiència del sistema judicial s'ha centrat però majoritàriament en l'anàlisi fins al moment en què es dicta la sentència i aquesta és ferma, però sovint aquí no finalitza el procés a través del qual les parts en litigi resolen el conflictes.



El llarg període fins a l'execució efectiva de la sentència genera un risc i uns costos addicionals que poden ser importants per a empreses/particulars, suposant un fre important a l'activitat econòmica.

INEFICIÈNCIA EN EL SISTEMA D'EXECUCIONS



2. REVISIÓ D'INDICADORS SOBRE EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

En quina mesura és eficient el sistema judicial a Catalunya, especialment pel que fa al procés d'execució?

Avaluar l'execució de resolucions judicials és complex, atès que no hi ha estadístiques que permetin establir la quantia monetària de les execucions.



De tota manera, diversos estudis com el de Peñaloza i Vargas (2004) constata que es recupera únicament el 15% de les quantitats executades, es triga 1 any i mig, i s'ha d'invertir el 50% de l'import recuperat. Segons Alonso-Cuevillas (2015) les execucions duren una mitjana de tres anys i mig. Segons Doing Business, el temps de cobrament és de 510 dies i el seu cost és del 18,5% del crèdit. A més, a Espanya hi un nombre elevat de procediments per realitzar el cobrament (cal realitzar 40 passes front a les 31 de la mitjana europea).

2. REVISIÓ D'INDICADORS SOBRE EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

La informació oficial existent per a Catalunya és la proporcionada pel CGPJ referida al nombre d'execucions però no a quanties monetàries. En base a aquesta informació:



- El nombre d'execucions ingressades ha anat creixent des del 2000 fins al 2010. A partir d'aquest any, hi ha una petita disminució.
- El nombre d'execucions resoltes ha tingut un creixement gairebé continu, però en la major part dels anys no va ser suficient per cobrir el nombre d'ingressos.
- A l'inici de l'any 2015 hi havia a Catalunya més de 352.000 execucions pendents de jurisdicció civil, mentre que de jurisdicció mercantil n'hi havia 5.422.

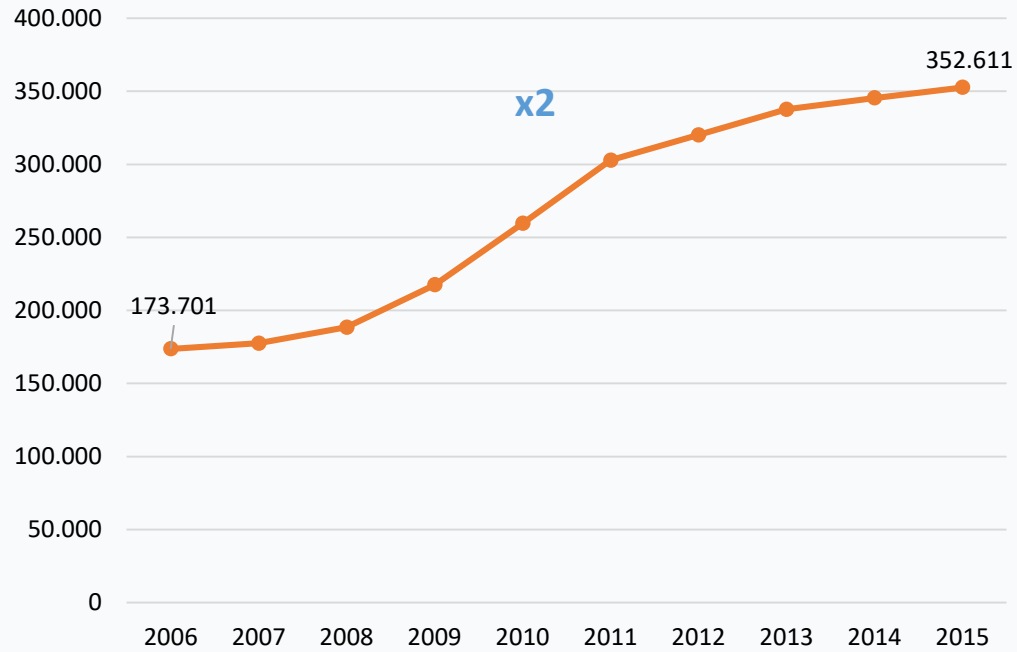


El nombre d'execucions pendents ha anat augmentant al llarg dels darrers 10 anys a Catalunya.

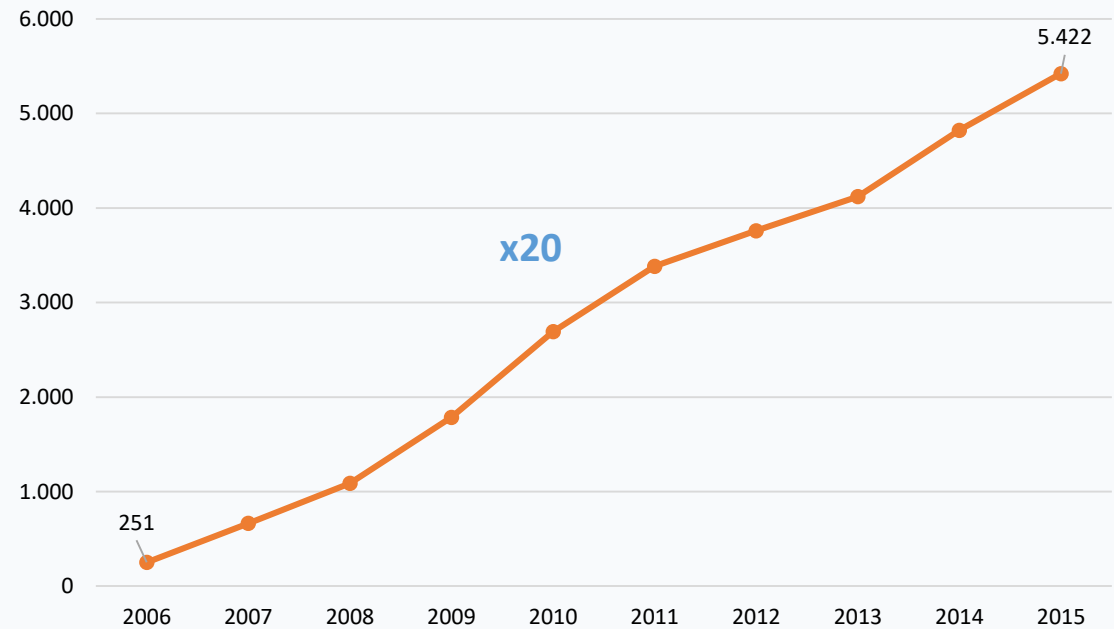
Si no hi haguessin nous ingressos d'execucions i suposant el mateix ritme de resolucions del darrer any, **es trigaria més de 3 anys en resoldre totes les que hi ha pendents.**

2. REVISIÓ D'INDICADORS SOBRE EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

Assumpes de jurisdicció civil. Nombre d'execucions PENDENTS a l'inici del període

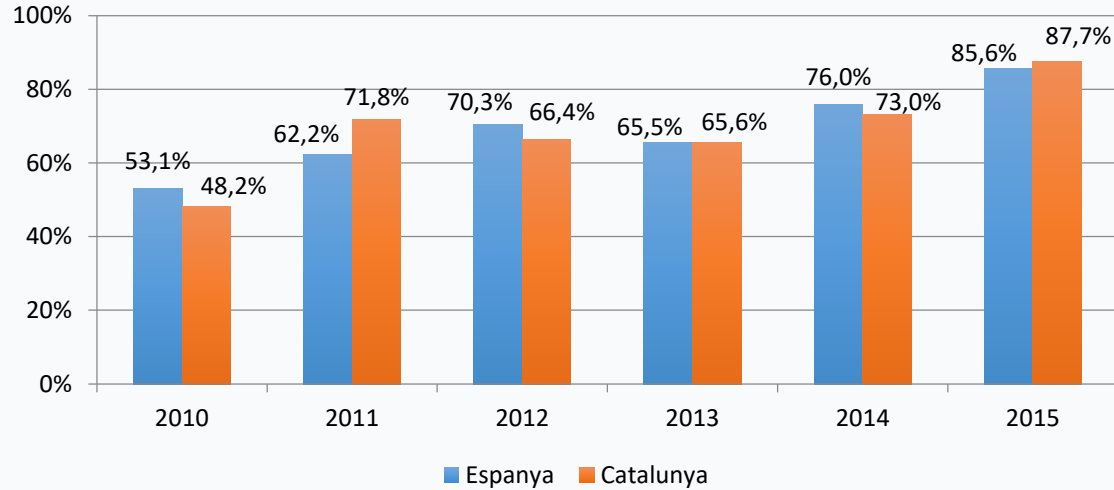


Assumpes de jurisdicció mercantil. Nombre d'execucions PENDENTS a l'inici del període

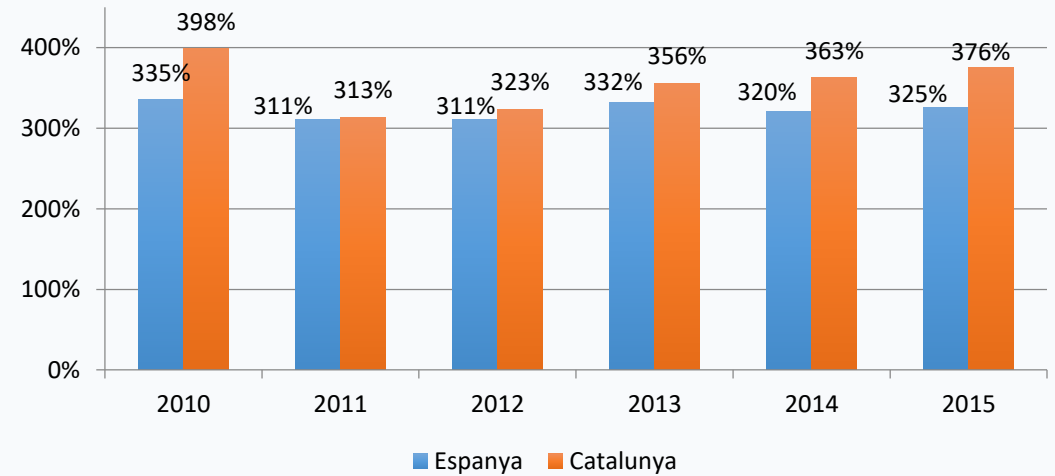


2. REVISIÓ D'INDICADORS SOBRE EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

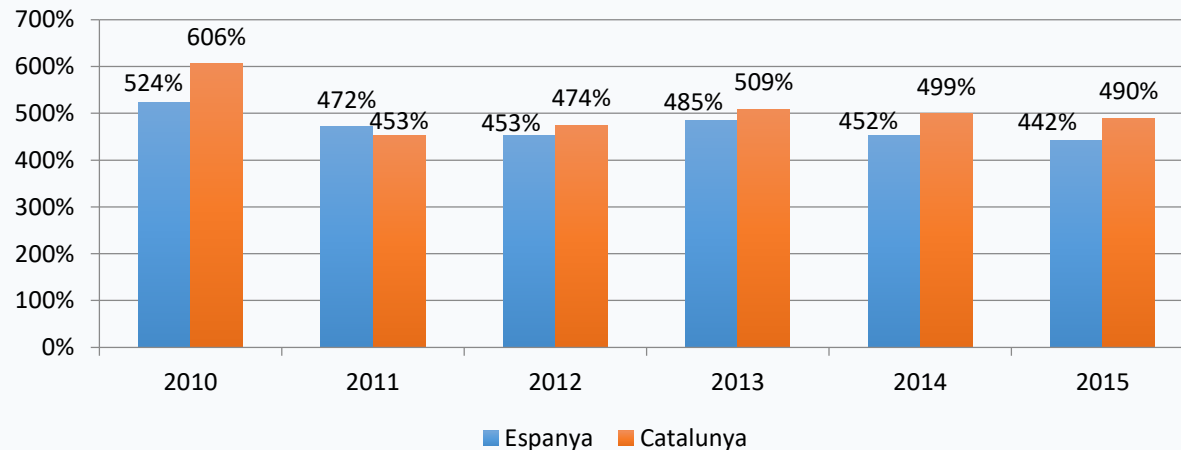
Taxa de resolució de les execucions de jurisdicció mercantil
(resoltes / ingressades)



Taxa de pendència de les execucions de jurisdicció mercantil
(pendents / resoltes)

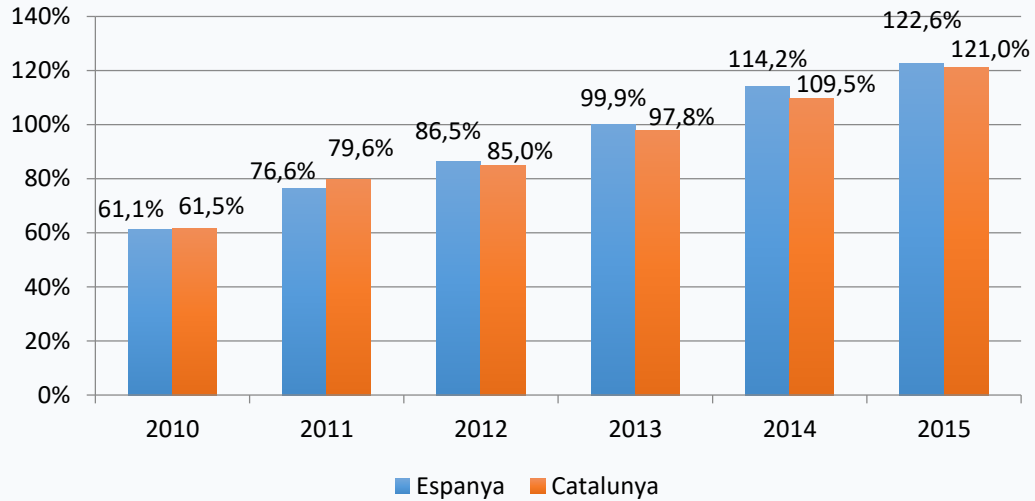


Taxa de congestió de les execucions de jurisdicció mercantil
(pendents a inici d'any + ingressades) / resoltes)

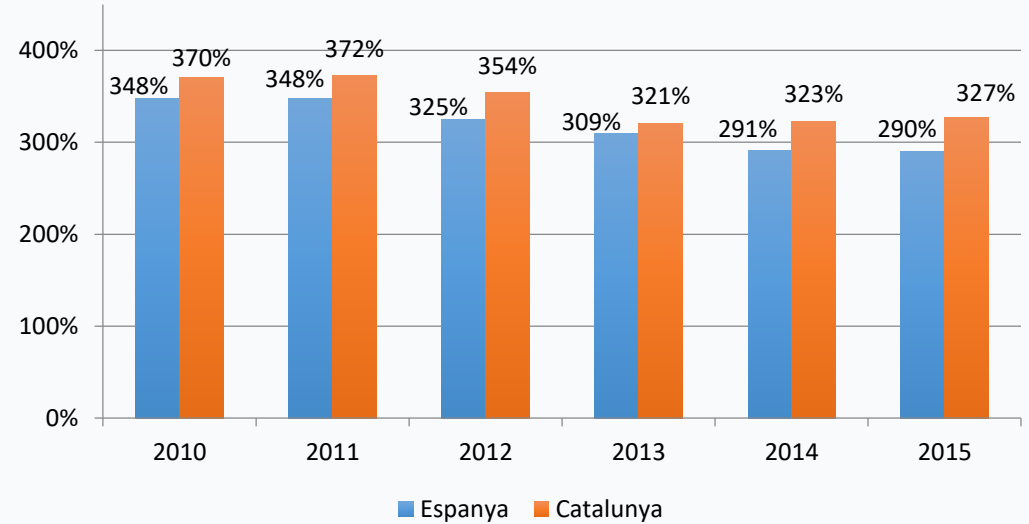


2. REVISIÓ D'INDICADORS SOBRE EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

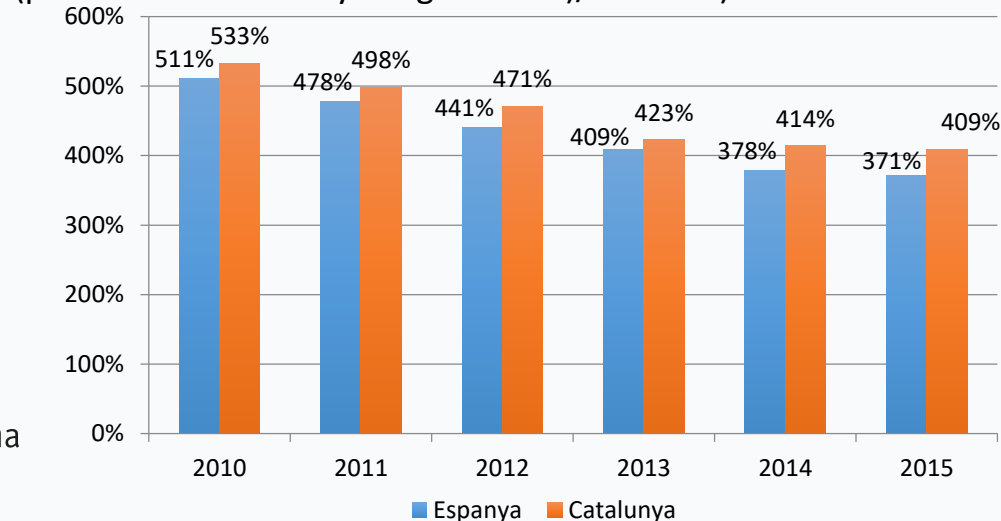
Taxa de resolució de les execucions de jurisdicció civil
(resoltes / ingressades)



Taxa de pendència de les execucions de jurisdicció civil
(pendents / resoltes)



Taxa de congestió de les execucions de jurisdicció civil
(pendents a inici d'any + ingressades) / resoltes)



2. REVISIÓ D'INDICADORS SOBRE EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

Per superar la informació oficial i obtenir dades monetàries sobre les execucions de sentències s'ha realitzat una **enquesta a despatxos de procuradors**, disposant així d'una mostra representativa (994 expedients) de les **execucions presentades l'any 2013**, amb els següents resultats:

Quantitat principal de les execucions. Any 2013.

	EH	TJ	TNJ	Total general
Catalunya	5.005.603.029	1.018.885.121	555.964.817	6.580.452.967

La quantitat principal de les execucions a Catalunya és de 6.580.452.967€, que representa l'any 2013 el 3,4% del PIB de Catalunya.

El major volum es concentra en execucions hipotecàries (EH), que representen una mica més del 76% del total, seguides dels títols judicials (TJ) amb prop del 15,5% i, en darrer lloc, dels títols no judicials (TNJ) amb el 8,4% del total.

2. REVISIÓ D'INDICADORS SOBRE EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

Quantitat recuperada de les execucions ingressades l'any 2013.

	EH	TJ	TNJ	Total general
Catalunya	1.185.368.151	198.959.216	49.778.142	1.434.105.509

L'eficiència del sistema en termes monetaris es pot aproximar comprovant que la quantitat recuperada és de 1.434.105.509€ del total de 6.580.452.967€, és a dir, **fins ara únicament s'ha recuperat el 21,8% del total.**

El major volum de quantitats recuperades correspon a les execucions hipotecàries. **La taxa de recuperació dinerària ha estat del 23,7% pel que fa a les execucions hipotecàries, mentre que pels títols judicials ha estat del 19,5% i pels no judicials el 9%.**

2. REVISIÓ D'INDICADORS SOBRE EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

Taxa de recuperació dinerària de les execucions iniciades el 2013

	EH	TJ	TNJ	Total general
Catalunya	23,7%	19,5%	9,0%	21,8%

La dimensió de l'eficiència del sistema d'execucions s'observa també comprovant que **des del 2013 quasi el 80% de les quantitats demanades a Catalunya encara no s'han recuperat**. En termes monetaris, **hi ha més de 5.000 milions d'euros d'execucions que encara no s'han recuperat**.

De les execucions iniciades l'any 2013 i ja finalitzades, només s'ha recuperat el 23,9% de les quantitats demandades, i s'ha trigat 1 any i 9 mesos en mitjana.

3. QUANTIFICACIÓ DE L'IMPACTE ECONÒMIC ASSOCIAT A L'INEFICIÈNCIA DEL SISTEMA D'EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

A partir dels resultats anteriors, es conclou que el sistema d'execucions a Catalunya està lluny de ser eficient i que una millora d'aquesta eficiència tindria importants efectes econòmics i potenciaria el creixement.

Amb la informació obtinguda de la mostra d'execucions iniciades al 2013
i a partir de determinats supòsits...

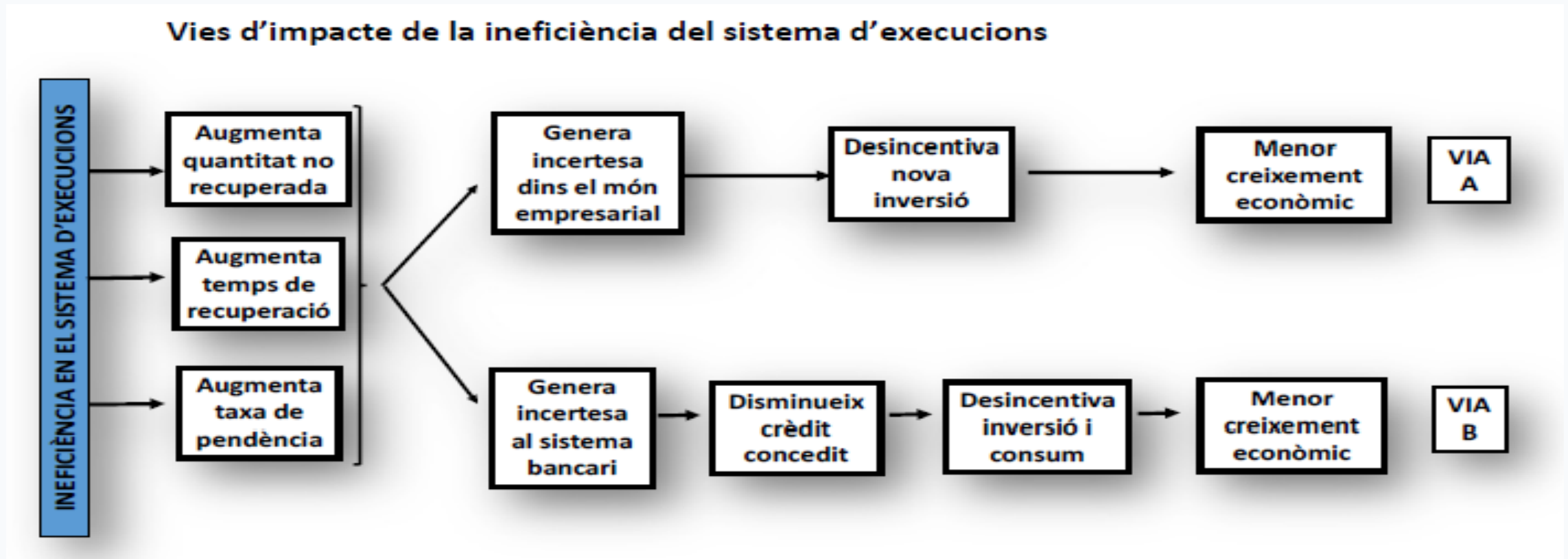


S'han obtingut unes primeres estimacions de l'impacte econòmic que podria tenir una millora en l'eficiència del sistema d'execucions a Catalunya

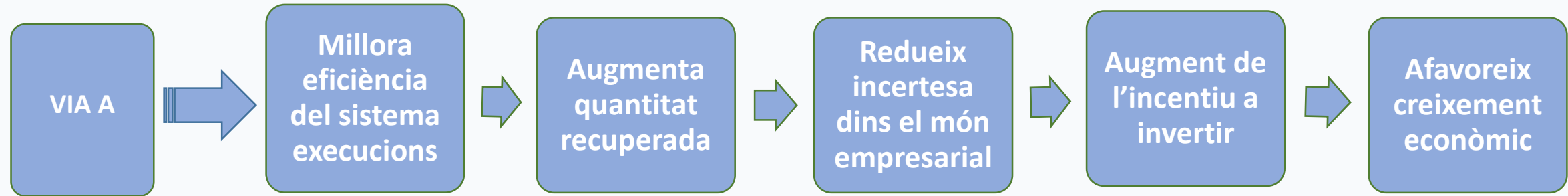
Resultats del tot novedosos (no hi ha cap estudi similar per cap altra economia)

3. QUANTIFICACIÓ DE L'IMPACTE ECONÒMIC ASSOCIAT A L'INEFICIÈNCIA DEL SISTEMA D'EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

S'han definit **dues possibles vies** a partir de les quals una **millora en l'eficiència** del sistema d'execucions a Catalunya contribuiria al seu creixement econòmic:

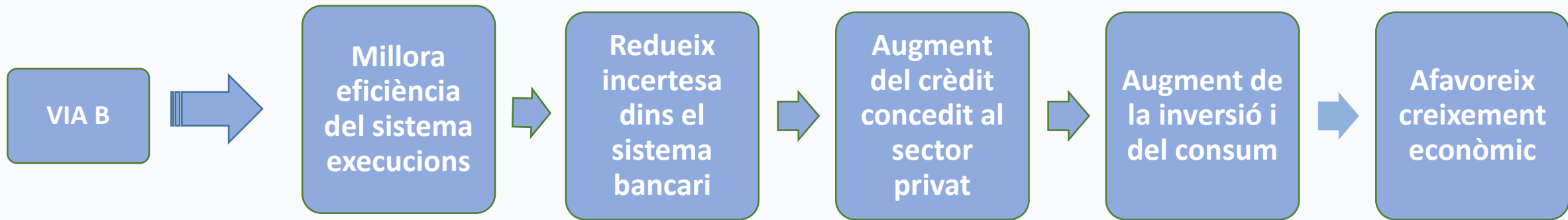


3. QUANTIFICACIÓ DE L'IMPACTE ECONÒMIC ASSOCIAT A L'INEFICIÈNCIA DEL SISTEMA D'EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA



Supòsit: Per tal de quantificar aquest augment potencial de la inversió, s'ha considerat que el sector empresarial destinaria a inversió una proporció de l'augment de la quantitat recuperada com a conseqüència de la millora de l'eficiència del sistema d'execucions. Aquesta proporció dedicada a la inversió s'ha fixat en un 18% (igual al pes de la Formació Bruta de Capital Fix, FBCF, respecte el PIB a Catalunya l'any 2015).

3. QUANTIFICACIÓ DE L'IMPACTE ECONÒMIC ASSOCIAT A L'INEFICIÈNCIA DEL SISTEMA D'EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA



Supòsit 1: Per quantificar augment potencial del crèdit s'ha emprat estimació model economètric (1) a partir de la qual per cada disminució d'un 1% en el nombre d'execucions pendents, el crèdit concedit incrementa un 0,0293%.

$$\text{Model 1: } \ln \text{Crèdit}_{it} = \beta_1 + \beta_2 \ln \text{Execucions Pendents}_{it-1} + \text{efectes fixos} + u_{it}$$

Estimació realitzada amb dades de CCAA pel període 2004-2015 (187 observacions) per les següents variables: Crèdit (definit com Crèdit al sector privat) i Execucions Pendents (definides com la suma dels assumptes de jurisdicció civil i mercantil).

Supòsit 2: S'ha considerat que un 48,5% del crèdit concedit ha anat destinat a crèdit empresarial, mentre que el 51,5% restant ha anat destinat a crèdit al consum (basat en la distribució del finançament d'activitats productives al sector privat a Catalunya l'any 2015). Alhora, s'ha considerat que el 56% del crèdit empresarial va destinat a inversió (igual al pes que tenen a Espanya els crèdits a empreses no financeres a 5 anys o més).

3. QUANTIFICACIÓ DE L'IMPACTE ECONÒMIC ASSOCIAT A L'INEFICIÈNCIA DEL SISTEMA D'EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

- Tenint les dues vies anteriors en compte, l'estimació de l'impacte s'ha realitzat a partir de la definició de tres escenaris diferents de millora de l'eficiència:

ESCENARIS DE MILLORA	VARIACIÓ DE LA TAXA DE RECUPERACIÓ DE LES EXECUCIONS INICIADES EN L'ANY 2013	REDUCCIÓ DE LES EXECUCIONS PENDENTS
ESC. 1: Millora reduïda	Passaria d'un 21,8% a un 25%	Reducció de 3.509 execucions pendents
ESC. 2: Millora moderada	Passaria d'un 21,8% a un 30%	Reducció de 8.981 execucions pendents
ESC. 3: Millora elevada	Passaria d'un 21,8% a un 35%	Reducció de 14.453 execucions pendents

- L'impacte total** s'ha estimat en termes de **producció, contribució al PIB, ocupació i rendes fiscals**, i s'ha computat com a **suma de tres tipus d'impacte: directe, indirecte i induït** (aplicant la metodologia basada en les taules input-output de Catalunya).

3. QUANTIFICACIÓ DE L'IMPACTE ECONÒMIC ASSOCIAT A L'INEFICIÈNCIA DEL SISTEMA D'EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

Considerant de manera conjunta els resultats de **les dues vies** abans esmentades, si s'apliquessin els instruments necessaris per tal **d'aconseguir millorar el funcionament del sistema d'execucions** a Catalunya i **augmentar la taxa de recuperació...**



Per cada milió d'euros de més que es poguessin recuperar,

- **es facturarien a Catalunya 687.248€ més,**
- **el PIB incrementaria en quasi 350.000€,**
- **es generarien 133.006€ més de rendes fiscals i**
- **es contribuiria a crear i/o mantenir 5 llocs de treball a temps complet.**

3. QUANTIFICACIÓ DE L'IMPACTE ECONÒMIC ASSOCIAT A L'INEFICIÈNCIA DEL SISTEMA D'EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS A CATALUNYA

Si es traslladen aquestes xifres als tres escenaris abans esmentats:

ESCENARIS	EFECTES TOTALS SOBRE L'ECONOMIA CATALANA			
	AUGMENT TOTAL FACTURACIÓ	TOTAL OCUPATS GENERATS	CONTRIBUCIÓ AL PIB	RECAPTACIÓ FISCAL (IRPF, IVA, IS)
MILLORA REDUÏDA Augment taxa de recuperació fins al 25%	145,0M€	1.110	73,4M€ Δ 0,03% del PIB del 2015	28,1M€
MILLORA MODERADA Augment taxa de recuperació fins al 30%	371,1M€	2.842	187,8M€ Δ 0,09% del PIB del 2015	71,8€
MILLORA ELEVADA Augment taxa de recuperació fins al 35%	597,2M€	4.573	302,3M€ Δ 0,14% del PIB del 2015	115,6M€

4. ANÀLISI COMPARADA DEL SISTEMA D'EXECUCIONS JUDICIALS I PROPOSTES DE MILLORA

En definitiva, no es pot considerar com eficient el sistema d'execucions a Catalunya i la millora de la seva eficiència donaria lloc a un impacte econòmic d'elevada dimensió.

Cóm aconseguir aquesta millora?



Si l'objectiu de la millora de l'eficiència és recuperar el màxim de les quantitats demandades i fer-ho en un termini de temps raonable, l'èxit o fracàs dependrà bàsicament de:

- els **agents** encarregats de dur a terme les execucions
- els **procediments** per realitzar-les

L'anàlisi comparada amb països del nostre entorn dels procediments d'execució pot suposar una guia per la millora de l'eficiència. Però els països tenen una important quantitat de diferents normes detallades i procediments concrets lligats a les seves organitzacions judicials.

4. ANÀLISI COMPARADA DEL SISTEMA D'EXECUCIONS JUDICIALS I PROPOSTES DE MILLORA

Principal característica comparada dels òrgans encarregats de les execucions:

- **Tret diferencial més destacat d'Espanya:** La figura de l'agent d'execució de sentències com a tal no existeix en l'ordenament jurídic espanyol, sent el *jutge* el responsable de les execucions, i el *Lletrat de l'Administració de Justícia* qui s'encarrega de desenvolupar les tasques més concretes.



Entenent els secretaris judicials com agents d'execució: **la dotació d'agents a Espanya en relació a les execucions ingressades és inferior a la de països del nostre entorn** i potser és una de les causes que provoquen una saturació en les execucions.

4. ANÀLISI COMPARADA DEL SISTEMA D'EXECUCIONS JUDICIALS I PROPOSTES DE MILLORA

Estatut en la professió
d'agents d'execució.
Any 2014

	Monopoli de l'exercici de la professió	Professió Privada	Professió Pública	Jutges
Alemanya	X		X	
Àustria	X		X	
Bèlgica	X	X		
Bulgària		X	X	
Croàcia			X	
Dinamarca			X	
Eslovàquia	X	X		
Eslovènia	X	X		
Espanya	X			X
Estònia	X	X		
Finlàndia	X		X	
França	X	X		
Grècia	X	X	X	
Holanda	X	X		
Hongria	X	X		
Irlanda	X	X	X	
Itàlia	X		X	
Letònia	X	X		
Lituània		X		
Luxemburg	X	X		
Malta	X		X	
Polònia	X	X		
Portugal		X		
Rep. Txeca		X	X	
Romania	X	X		
Suècia	X		X	
Xipre	X	X	X	

4. ANÀLISI COMPARADA DEL SISTEMA D'EXECUCIONS JUDICIALS I PROPOSTES DE MILLORA

Principals característiques comparades dels procediments de les execucions:

1. La taxa de resolució d'execucions més reduïda en els 3 anys considerats dels 12 països és la que correspon a Espanya. A més, entre 2006 i 2010, Espanya presenta l'evolució més negativa amb una disminució del 23,4%.

**Resolució
d'execucions**
En percentatge

	Taxa resolució 2006	Taxa resolució 2008	Taxa resolució 2010	variació 2006-2010 taxa de resolució	variació 2006-2010 Execucions ingressades
Àustria	101,1	101,4	99,4	-1,7	5,8
Eslovàquia	1796,5	291,8	423,7	-76,4	-91,9
Eslovènia	96,4	111,9	102,8	6,6	49,1
Espanya	85,3	67,6	65,3	-23,4	89,7
Finlàndia	92,2	97,7	100	8,5	-3,9
França	95,5	98	96,5	1,0	12,9
Hongria	101,1	97,9	96,5	-4,5	-7,9
Itàlia	103,4	106,4	93,7	-9,4	20,5
Polònia	98,8	99,5	97,3	-1,5	-15,7
Portugal	94,6	90,2	72,7	-23,2	-6,1
Rep.Txeca	101,5	100,4	100	-1,5	-4,9
Romania	99,3	93,4	98	-1,3	250,6

4. ANÀLISI COMPARADA DEL SISTEMA D'EXECUCIONS JUDICIALS I PROPOSTES DE MILLORA

Principals característiques comparades dels procediments de les execucions:

2. Espanya és, l'any 2010, el segon país on la durada del procediment d'execució és més llarg, amb 1.242 dies. És a dir, **el termini mitjà de resolució d'execucions és d'aproximadament 3 anys i mig.**

Durada en dies
dels processos
d'execucions

	2006	2008	2010	variació 2006-2010	variació 2008-2010
Àustria	93	88	90	-3	2
Eslovàquia	267	364	178	-89	-186
Eslovènia	700	503	324	-376	-179
Espanya	990	1.176	1.242	252	66
Finlàndia	130	122	121	-9	-1
França	53	89	102	49	13
Hongria	93	105	112	19	7
Itàlia	465	368	413	-52	45
Polònia	ND	ND	176	ND	ND
Portugal	1.275	1.588	2.185	910	597
Rep.Txeca	22	17	17	-5	0
Romania	20	140	37	17	-103

4. ANÀLISI COMPARADA DEL SISTEMA D'EXECUCIONS JUDICIALS I PROPOSTES DE MILLORA

Les propostes per augmentar l'eficiència del sistema d'execucions haurien d'anar dirigides a millorar:

1. Òrgan encarregat

- Definir la figura de l'agent d'execucions i els requisits d'accés
- Caldria formació prèvia i continuada.
- Recomanable que els agents d'execucions tinguin un augment de les seves funcions tradicionals i un major grau d'autonomia. Això podria fer simplificar significativament els procediments i agilitzar el temps de les execucions.
- Caldria definir les regles de conducta (objectivitat, integritat, independència i confidencialitat, entre d'altres) així com les responsabilitats del agents, l'establiment de normes de qualitat, procediments d'avaluació, control i supervisió de les activitats dels agents, i processos disciplinaris.

4. ANÀLISI COMPARADA DEL SISTEMA D'EXECUCIONS JUDICIALS I PROPOSTES DE MILLORA

Les propostes per augmentar l'eficiència del sistema d'execucions haurien d'anar dirigides a millorar:

1. Òrgan encarregat

Els sistema d'Hussiers de justícia francès pot ser una bon punt de partida per fer una adaptació al sistema judicial espanyol (professió liberal però funcionari públic, i auxiliar de la jurisdicció).

Els procuradors es troben pels seus coneixements, formació i capacitat, en una bona situació per convertir-se en agents d'execució.

4. ANÀLISI COMPARADA DEL SISTEMA D'EXECUCIONS JUDICIALS I PROPOSTES DE MILLORA

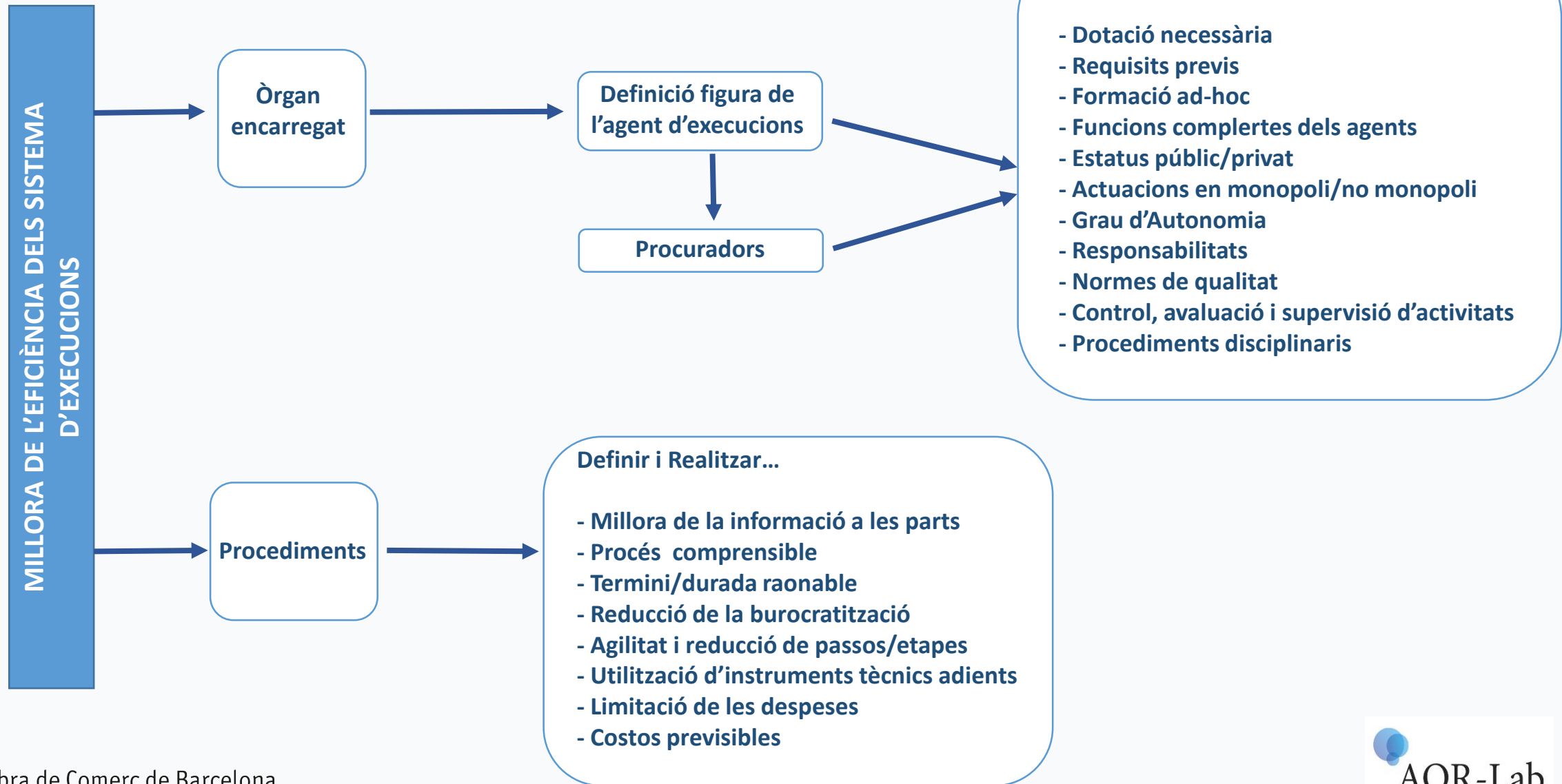
Les propostes per augmentar l'eficiència del sistema d'execucions haurien d'anar dirigides a millorar:

2. Procediments de sistema d'execucions

- Millorar la qualitat i eficàcia del procés, p.e., establint tribunals especialitzats en execucions. Hi ha altres alternatives:
- Millorar l'agilitat del procés:
 - Simplificació del procés
 - Reduir burocratització i fragmentació de responsabilitats
 - Potenciar la utilització d'instruments tècnics i informàtics
 - Disminuir la lentitud de la subhasta judicial
- Millorar la informació
 - Millorar la informació que tenen les parts implicades i la claredat del procés
 - Agilitzar la comunicació entre els agents i les parts
- Fer que la durada del procés sigui raonable i mínimament previsible
- Fer que els costos associats siguin limitats i previsibles

4. ANÀLISI COMPARADA DEL SISTEMA D'EXECUCIONS JUDICIALS I PROPOSTES DE MILLORA

Taula-resum de propostes de millora de l'eficiència del sistema d'execucions



IMPACTE ECONÒMIC DEL SISTEMA D'EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES JUDICIALS I PROPOSTES DE MILLORA

GRÀCIES!



UNIVERSITAT DE
BARCELONA



Cambra de Comerç de Barcelona